

ІНФОРМАЦІЙНА ПОЛІТИКА ТА СТАН ІНФОРМАЦІЙНОЇ СФЕРИ КРАЇН ЄВРОПИ

***Анотація:** Європейський вектор визначення інформаційної політики як ключова детермінанта міжнародної діяльності країни впливає на політико-дипломатичні і зовнішньоекономічні відносини з одного боку, а з другого – на особливості взаємодії владних структур, бізнесу та громадянського суспільства. Від сучасної інформаційної політики європейських країн наразі залежить подальший перебіг політичних процесів, трансформація системи безпеки в Європі, ефективність діяльності провідних європейських інституцій та вироблення формату їх співпраці у межах європейського проекту та поза ним.*

***Ключові слова:** інформаційна політика, Євросоюз, міжнародні організації, політичні процеси.*

***Annotation.** European vector of information policy determination as a key determinant of the country's international activities affect the political and diplomatic and foreign relations on the one hand and on the features of the interaction authorities, business and civil society on the other hand. Further course of political processes, the transformation of the security system in Europe, the performance of the leading European institutions and the development format of cooperation within the European project and beyond currently depend on the modern politics of European countries.*

***Keywords:** informational policy, European Union, international organizations, political processes.*

* аспірантка кафедри міжнародних медіакомунікацій та комунікативних технологій Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка
Науковий керівник: д. політ. н., доц. Даниленко С.І.

***Аннотация.** Европейский вектор определения информационной политики как ключевой детерминанты международной деятельности страны влияет на политико-дипломатические и внешнеэкономические отношения с одной стороны, а с другой - особенности взаимодействия властных структур, бизнеса и гражданского общества. От современной информационной политики европейских стран сейчас зависит дальнейший ход политических процессов, трансформация системы безопасности в Европе, эффективность деятельности ведущих европейских институтов и выработки формата их сотрудничества в рамках европейского проекта и вне его.*

***Ключевые слова:** информационная политика, Евросоюз, международные организации, политические процессы.*

Постановка проблеми. Аналіз становлення інформаційної політики на національному рівні потрібен для окреслення рекомендацій для українських інституцій, які опікуються впровадженням інформаційної політики у європейському напрямі діяльності задля подальшого використання результатів дослідження в процесі інтенсифікації співпраці України з ЄС.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різні аспекти інформаційної політики держави, включаючи виявлення формату і методології дослідження в умовах глобалізації засобів масової комунікації, розглядалися у працях вітчизняних та закордонних дослідників:

– в Україні дослідженню зазначених проблем присвячені роботи В. Горбуліна, О. Бодрука, В. Домарьова, О. Зернецької, О. Картунова, Є. Макаренко, О. Мелещенка, М. Ожевана, Б. Парахонського, Г. Перепелиці, Г. Почепцова, О. Сосніна, А. Чічановського, В. Шкляра й інших;

– у західній науці – роботи Н. Вінера, М. Маклюена, Д. Робертсона, Б. Баді, П. Бурдье, Л. фон Берталанфі, М. Месаровича, Д. Гудбі, К. Шенона, Д. Істона, П. Сорокіна, Г. Алмонда, К. Дойча, І. Масуди, А.

Бентлі, І. Валерстайна, С. Хантінгтона, Э. Тофлера, Д. Бела, Дж. Гелбрейта, Р. Боудіша, Дж. Ная й У. Оуэнса, Т. Парсонса, Р.-Ж. Шварценберга й інших.

Формулювання цілей статті. В статті теоретично обґрунтовані та проаналізовані аспекти впровадження та становлення інформаційної політики окремих європейських держав.

Інформаційна політика ЄС за свою основу має доктрину Європейського інформаційного суспільства, що була проголошена у 1994 році у доповіді М. Бангеманна «Європа і глобальне інформаційне суспільство: рекомендації для Європейського Союзу». Основна ідея документа – створення інформаційного суспільства на основі процесу європейської інтеграції для забезпечення економічної стабільності країн Європи, економічного зростання традиційних і нових (інформаційних) виробництв; розв'язання соціальних проблем – зайнятості населення шляхом створення нових робочих місць; надання можливостей для вільного доступу до глобальних мереж із метою освіти, охорони здоров'я та адміністративного управління [1].

Формування єдиного інформаційного простору (чи інформаційна інтеграція), здійснюється на основі концепції єдиної (загальної) інформаційної політики Євросоюзу, а також реалізується через реалізацію стратегій, програм і проектів міжурядових регіональних організацій, у рамках яких розглядаються і вирішуються проблеми становлення інформаційного суспільства в Європі, розвитку «інфо-інфраструктури», інформаційних комунікаційних магістралей, телекомунікаційних мереж, проблеми інформаційної економіки, електронної торгівлі тощо [2].

Розглянемо детальніше стан інформаційної сфери деяких країн Європи. Програми становлення інформаційного суспільства Австрійської Республіки втілюють політичну стратегію уряду - нове об'єднання Європи на базі новітніх технологій, інформаційно-комунікаційної інфраструктури та інтелектуального потенціалу регіону. Реалізація зовнішньої і

внутрішньої політики країн включає принципи демократизації та плюралізму, дотримання основних прав і свобод, ефективне управління економікою, розуміння ролі Австрії як перехідної інституції в рамках ЦЄІ для інтеграції посттоталітарних держав у європейські структури. Значний вплив на інформаційну політику Австрії здійснюють міжнародні організації, резиденції яких знаходяться у Відні і до програм діяльності яких складовим компонентом входить стратегія інформаційного суспільства. У Плані Дій уряду Австрії передбачено такі напрями інформаційної інтеграції країни, як:

1) економічний (координація трансформації інформаційного сектору; створення відповідних державних інституцій з регулювання ринку інформаційних технологій; стимулювання виробництва інформаційних продуктів та послуг; підтримка лідерства Австрії у галузі електронних технологій, зокрема виробництва мікročіпів та інтегрованих електронних схем);

2) торговельний: (лібералізація торгівлі інформаційними продуктами і послугами; розвиток е-комерції; сприяння торгівлі новими технологіями з третіми країнами);

3) науково-дослідницький (створення об'єднаних мереж австрійських та європейських центрів прикладних досліджень інформаційного суспільства; використання потенціалу міжнародних організацій (ООН/ЮНЕСКО, МАРПЕ, ГАТТ/ СОР, ЄС, ЄАВТ) за програмами участі (EUREKA, TEMPUS, ESPRIT плані дій I-VI); наукова кооперація на двосторонній основі (Австрія-Чехія, Австрія-Угорщина, Австрія-Словаччина);

4) прикладний (розробка проектів для соціальної сфери, освіти, охорони здоров'я та навколишнього середовища; міжнародного співробітництва за гуманітарними напрямами).

В Угорщині реалізується національна інформаційна програма розвитку інфраструктури, завдання якої полягає у формуванні і здійсненні

національної стратегії інформатизації, координації поштового, телекомунікаційного, електричного зв'язку, телерадіомережі і комп'ютерних засобів обслуговування, що належать установам, організаціям, підприємствам та приватному сектору. У 1997 році уряд Угорщини заснував Державний комітет з інформаційних технологій і телекомунікацій, який сприяє створенню національних мереж передачі даних, державних баз даних, реєстрів (стандартів) інформаційних систем. Політичні засади урядової політики викладені у документах «Відповідь Угорщини на виклики інформаційного суспільства» (1997 р.) та «Шлях до інформаційного суспільства» (2000 р.), в яких висловлюється підтримка європейським стратегіям політичного та економічного розвитку та перспективи інтеграції країни до ЄС на основі доктрини інформаційної цивілізації.

Національна урядова комісія з інформатики Румунії прийняла план створення національної інформаційної інфраструктури як основи інформатизації державного управління (центральної та муніципальної органів влади); розвитку інформаційної індустрії. До 2005 року планується завершити інформатизацію Румунії і досягти рівня інформаційного розвитку суспільства, необхідного для інтеграції в «європейське інформаційне співтовариство».

Польський уряд прийняв «Політику розвитку телекомунікацій» та численні документи - «Мета та напрями становлення інформаційного суспільства в Польській Республіці» (1995р.), «Телекомунікаційна політика» (1996р.), «Стратегія розвитку телекомунікаційного сектору до 2000 року» (1997р.), «Про особливості приватизації Telecommunikasja Polska S.A. та демонополізацію телекомунікаційного сектору» (1997р.) щодо реалізації стратегії інформаційного суспільства, в яких визначаються пріоритети Польщі у галузі нових технологій. У них йдеться про розвиток комп'ютерних мереж (суспільних магістралей), приватних систем, супутникового і мобільного зв'язку, підтримку інформаційного бізнесу,

використання національних терміналів для транспортування масивів інформації, розширення сфери інформаційних послуг, удосконалення традиційних медіа.

Урядова програма Чеської Республіки викладена в документах «Державна інформаційна політика - шлях до інформаційного суспільства» (1998р.), «Головні засади державної телекомунікаційної політики» (1998р.) та Плані дій Урядової Ради з національної інформаційної політики (2000р.), що відповідають директивам і рішенням ЄС та зовнішньополітичним стратегіям нової об'єднаної Європи. У документах визначаються проблеми приватизації та лібералізації телекомунікаційного сектору, участі Чехії у міжнародних заходах із реалізації політики інформаційного суспільства, розвитку електронної комерції, створення електронної мережі державного та муніципального управління, трансформації законодавчої бази, впровадження засад інформаційної політики як фактора економічного та політичного зростання країни.

Розвиток дво- та багатосторонніх відносин європейських країн обумовлює різноманітні форми співпраці в галузі інформації і комунікації. Україна зацікавлена в інтегруванні до європейського інформаційного простору, у розвитку інформаційної економіки як основи політичного та економічного зростання і стабільності. Близькість політичних і економічних проблем європейських країн сприяє реформуванню національних господарських систем і впровадженню ринкових моделей, орієнтованих на національні спільноти. Усвідомлення належності до європейської цивілізації обумовлює трансформацію внутрішньої політики України і менталітету нації, сприяє реалізації принципів, які становлять правовий та ідеологічний фундамент вільного громадянського суспільства: демократії, прав людини, верховенства закону, еволюційного руху до інформаційного суспільства [3].

Висновки. Формування та реалізація інформаційної політики ЄС на сьогоднішній день є об'єктивним процесом, тому існує проблема його

осмислення. Головна мета об'єднаної Європи – це створення розвиненого інформаційного суспільства як нового етапу існування інтелектуального суспільства. Необхідність переходу до інформаційного суспільства обумовлюється становленням та домінуванням нових технологічних укладів, переходом інформаційних ресурсів у реальні ресурси соціально-економічного прогресу, задоволенням потреб суспільства в інформаційних продуктах і послугах, зростанням ролі інформаційно-комунікаційної інфраструктури у системі суспільного виробництва, вдосконаленням освітньої, науково технічної і культурної сфер та рівноправного використання «глобального інформаційного блага».

Список використаних джерел

1. Бангеманн А. Европа и мировое информационное сообщество. Рост, конкуренция, занятость. цели и пути в XXI век // Бюллетень Европейской комиссии. Приложение. – 1993. – №6. – С.5-32.
2. Європейська інформаційна політика (за матеріалами П'ятої конференції «Інформаційне суспільство – виклик для Європи» Комітету Міністрів Ради Європи з інформації. Салоніки, Греція, 1997 рік).
3. Регіональна інформаційна політика країн Центральної Європейської Ініціативи [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://studopedia.org/5-25969.html>